

***Medicina Fluminensis* na razmeđu polustoljetnog djelovanja – promjene i vizija za novo doba**

***Medicina Fluminensis* at the crossroads of half-century of activity: changes and vision for a new age**

KONTINUIRANIH PEDESET GODINA IZLAŽENJA ČASOPISA *MEDICINA FLUMINENSIS*

Ove godine *Medicina Fluminensis*, stručno-znanstveni časopis Hrvatskoga liječničkog zbora – Podružnice Rijeka i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, slavi respektabilnu obljetnicu polustoljetnog izlaženja. Pedeset je to kontinuiranih godina širenja biomedicinske misli, znanja i iskustva koji su pomogli da naše poslanje liječenja ljudi bude kvalitetnije, uvijek i iznova prilagođeno novom vremenu u koje neprestano kročimo. Dosadašnji razvoj, temeljen na viziji i predanom radu priznatih stručnjaka i znanstvenika, svih onih koji su svoje znanje i spoznaje podijelili sa zajednicom, bio je motiv – pokretač za novi iskorak u doprinosu modernoj riječkoj i hrvatskoj biomedicini.

Stoga smo, po drugi put u mandatu ove redakcije, u obljetničkoj godini odlučili dodatno podignuti standarde kvalitete objavljivanja sa željom za uspješnim daljnjim razvojem znanstvenog i stručnog potencijala časopisa *Medicina Fluminensis*, odnosno kvalitete i specifičnosti znanja kojeg naše glasilo javno izlaže i promovira.

MEDICINA FLUMINENSIS, GLASNIK ZNANOSTI I STRUKE

Trenutna postava članova Uredničkog odbora i savjeta, uz manje izmjene i dopune, pridonosi razvoju časopisa *Medicina Fluminensis* od 2008. godine. Već na početku preuzimanja 'kormila' našeg glasila jasno smo odredili smjernice razvoja, viziju napretka i uloge časopisa u našem biomedicinskom okružju¹. Promjene u *Medicini* obavljene su prema međunarodnim kriterijima, što je i bio najvažniji kratkoročni cilj. Uvjeti pisanja u *Medicini*, odnosno Upute autorima, kao i recenzijski postupak, postavljeni su prema standardima koje normira International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE)², dok su etičke norme postavljene prema standardima koje normira Committee on Publication Ethics (COPE)³.

S obzirom na to da bi svako istraživanje trebalo biti javno dobro, svaki znanstveni časopis mora sudjelovati u tom određenju⁴. Nakon temeljitih izmjena i u vrlo kratkom razdoblju časopis je u travnju 2008. godine primljen na Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske (HRČAK), koji na jednom mjestu okuplja hrvatske znanstvene i stručne časopise s otvorenim pristupom člancima. U razdoblju od siječnja 2008. do siječnja 2014. godine zabilježeno je 414.724 posjeta stranicama, kao i 274.278 preuzimanja članaka

<http://hrcak.srce.hr/medicina>

na korisnička računala, što ukazuje na interes i potvrđuje svrhu postojanja otvorenog digitalnog pristupa časopisu⁵. Navedeno potvrđuje da su lokalna istraživanja, iako u najvećem dijelu nemaju značajni odjek u međunarodnim biomedicinskim časopisima, iznimno važna za medicinsku zajednicu u kojoj se provode, omogućujući kontekstualiziranje rezultata istraživanja na kojima će se temeljiti dobra medicinska praksa⁵.

Nastojeći i dalje podizati kvalitetu u svim gledištima djelovanja, poštujući tradiciju i sve ono kvalitetno i dobro što je časopis *Medicina Fluminensis* bio u svojoj povijesti, ove smo godine odlučili unijeti novosti koje će mu dodatno osigurati još kvalitetniju budućnost, stručnu i znanstvenu izvrsnost, prepoznatljivost i stil, temeljene na jasnim i visokim kriterijima i širokom krugu suradnika u zemlji i inozemstvu.

Osnovni ciljevi i dalje su isti, a uključuju usavršavanje struke u našoj praksi prenošenjem kvalitetnih, izvornih i aktualnih stručnih i znanstvenih informacija o temeljnim i kliničkim medicinskim istraživanjima te promicanjem izvrsnosti u medicinskoj edukaciji. Istovremeno, ovakav je časopis izvrstan i pogodan medij u kojem se mladi istraživači primarno sučeljavaju s metodologijom pisanja i objavljivanja stručnih i znanstvenih radova na materinskom jeziku, prema međunarodnim standardima.

PROMJENE

U slijedu ćemo iznijeti kratki pregled promjena koje se od ovog izdanja uvode kao novi standard objavljivanja u časopisu *Medicina Fluminensis*.

Izmjene u Uputama autorima

Upute autorima skraćene su i dopunjene prema novim ICMJE standardima². Naime, ICMJE je prvi put objavio jedinstvene smjernice za objavljivanje 1979., s ciljem standardiziranja pristupa pripreme rukopisa i kao pomoć autorima. Od tada su smjernice doživjele nekoliko većih promjena, a posljednji put u kolovozu 2013. godine, kad su objavljene pod novim nazivom „ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing and Publication of Scholarly Work in Medical Journals“ (ICMJE Recommendations). S obzirom na to da smo već od 2008. godine svoj rad i pristup prilagodili standardima ICMJE-a, na temelju no-

vih dopuna iz 2013. godine i mi smo unijeli novosti u pravilima pisanja u našem časopisu.

Jedna od najvažnijih promjena uključuje dodavanje četvrtog kriterija za autorstvo kako bi se naglasila odgovornost svakog pojedinog autora u osiguravanju cjelovitosti rukopisa, jer autorstvo ne podrazumijeva samo doprinos djelu, već i odgovornost. Stoga su kriteriji za autorstvo sljedeći:

- značajan doprinos u osmišljavanju ili oblikovanju djela; ili skupljanju, analizi ili interpretaciji podataka za djelo;
- izrada djela ili kritička revizija važnog intelektualnog sadržaja;
- konačno odobravanje inačice namijenjene objavi;
- suglasnost za prihvaćanje odgovornosti za sve dijelove rukopisa kako bi se zajamčila mogućnost da sva pitanja vezana uz ispravnost i cjelovitost budu na odgovarajući način istražena i riješena.

Iako s obzirom na složenost pojedinih istraživanja i pregleda literature svaki autor ne mora sudjelovati izravno u svim dijelovima istraživanja, svaki autor odgovoran je za rad u cjelini. Naime, svaki autor rukopisa mora biti upoznat s punim opsegom djela, znati koji su koautori odgovorni za specifične doprinose i imati povjerenje u vještine i poštenje drugih koautora. U slučaju da se pojavi problem vezan uz bilo koji dio rukopisa, odgovornost je svih autora da istraže i riješe problem. Stoga, prihvaćanjem autorstva članka, svaki autor prihvaća da je bilo koji problem vezan uz članak, prema određenju, njegov ili njen osobni problem. Naposljetku, odluka o tome tko će biti autor na određenom članku odgovornost je autora, a ne Urednika časopisa.

Osim navedenog, jasnije smo definirali ciljeve i djelokrug časopisa, dali izričite smjernice za pripremu pojedinih vrsta znanstvenih članaka te proširili dijelove vezane uz etiku objavljivanja. Također su izrađeni novi Obrazac za prijavu, Obrazac o autorstvu, Recenzijski obrazac i Obrazac za objavljivanje dopunskih izdanja.

Obrazac o sukobu interesa

Također, u skladu s preporukama ICMJE-a, *Medicina Fluminensis* od ove godine prihvaća jedinstveni elektronički obrazac o sukobu interesa, s

ciljem smanjenja raznolikosti izvještavanja mogućih sukoba interesa između časopisa⁶.

Nova e-mail adresa za prijavu

Kako bismo komunikaciju učinili kvalitetnijom uveli smo i novu e-mail adresu, a kao kratkoročni cilj postavili smo i težnju da se što prije organiziramo kroz digitalnu mrežnu prijavu članaka za objavljivanje. Idealni model funkcioniranja digitalnog zaprimanja bio bi putem univerzalnog središnjeg Sveučilišnog mrežnog sustava znanstveno-stručnih publikacija Sveučilišta u Rijeci, koji je u osnivanju.

Izmjene u Uredništvu, Uredničkom odboru i Uredničkom savjetu

Od ovog izdanja uveli smo funkciju Izvršne urednice, što djelokrugom rada i ovlastima predstavlja proširenu funkciju dosadašnjeg Zamjenika glavnog urednika. Širi se i krug specifičnih zadataka namijenjenih Izvršnom uredniku za internetsko izdanje, kako bi se poboljšala vidljivost, prepoznatljivost i citiranost glasila u digitalnom okruženju međunarodne znanstveno-stručne biomedicinske zajednice. Jedan od važnijih ciljeva i dalje predstavlja ulazak u bibliografsku i citatnu bazu podataka ISI Web of Science (WoS). Istovremeno su renomiranim stručnjacima i znanstvenicima prošireni i Urednički odbor i Urednički savjet, koji će svojim znanjem i radom pridonijeti ostvarenju novih ciljeva u vremenu koje slijedi.

ZAKLJUČAK

Osnovni cilj svih znanstvenih časopisa je pružiti medij znanstvene rasprave, dijeljenja informacija, širenja znanja i unaprjeđenja struke⁴. Temelj navedenoga su znanstvena istraživanja, čiji rezultati

moraju pridonijeti stvaranju znanja i prevođenja znanja u praksi.

Naposljetku, i ovaj je Uvodnik otvoreni poziv biomedicinskim stručnjacima i znanstvenicima, čelnicima zdravstvenih ustanova, medicinskih i stomatoloških fakulteta, na kontinuiranu suradnju i unaprjeđenje kvalitete našeg časopisa, kao i na poticanje svojih suradnika, znanstvenih novaka i studenata. Zajednički cilj je razvoj biomedicinske znanosti u našoj zajednici, s posebnim naglaskom na primjenjivost temeljnih istraživanja u biomedicinskoj praksi, znanosti koja ne postoji radi sebe, već je prirodni akcelerator razvoja struke. Unatoč tome što živimo u svijetu scientometrije i bibliometrije, u praksi ipak postoji potreba za konkretnim i primjenjivim znanjima.

Izv. prof. dr. sc. Saša Ostojić, dr. med.

Dr. sc. Nina Pereza, dr. med.

LITERATURA

1. Ostojić S. Urednička vizija za novu *Medicinu*. *Medicina* 2008;44:4-6.
2. International Committee of Medical Journal Editors [Internet]. Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing and Publication of Scholarly Work in Medical Journals. c2013 [cited 2014 Jan 17] Available from: <http://www.ICMJE.org>.
3. Committee on Publication Ethics [Internet]. c2014 [cited 2014 Jan 17] Available from: <http://publicationethics.org/>.
4. Ofori-Adjei D, Antes G, Tharyan P, Slade E, Tamber PS. Have online international medical journals made local journals obsolete? *PLoS Med*. 2006 Aug;3(8):e359.
5. HRČAK – Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske [Internet]. [cited 2014 Jan 17] Available from: <http://hrcak.srce.hr/>.
6. Drazen JM, de Leeuw PW, Laine C, Mulrow C, DeAngelis CD, Frizelle FA et al. Toward more uniform conflict disclosures—the updated ICMJE conflict of interest reporting form. *N Engl J Med* 2010;363:188-9.